

תיאטרון

תרבות היצאות

אירמה לה דום (הבימה; נוסח עברי — דן בן-אמוץ וחיים חפר; בימוי — אבר'הם ניניו; כוריאוגרפיה — רות האריס; עבוד מוסיקאלי — יצחק גרציאני) הוא מחזמר המנחם מנקום לטעות בהערכתו האיכותית אמנותית. שכן מקובל לראות במחזמר יצור במתי נחות לעומת סגנונות הבמה האחרים. מקבלים אותו כיצירה ביזורית שטוחה, ש' כוונתה לסבר את העין והאוזן תוך סיפור מעשיה רומנטית בסגנון רגשני וזול, ושהי מקור המיועז לו הוא קאברט. אולם אם בא מחזמר כמו אירמה לה דום, מלהיב ומש' גע את הצופים בכל בירות המערב בצורה חסרת תקדים, אי אפשר ליחס זאת רק לרמת היוצרים או הביצוע, או לעובדה שהוא עוסק בעסקי מיטה וזנוגים פיקאנטיים. כי מבדע למעטפת הקלילה, מבדע למסך הפזמונים הפשטניים, המוסיקה האופרטיבית, המחולות הסוערים והעלילה הפשוטה, מצו' יה, בעצם סאטירה נוקבת של ערכי התר' בות המערבית החדשה.

סמל התרבות המערבית. אירמה המתוקה היא יצאנית, שמקצועה העתיק כבר הפך לסמלה של התרבות המערבית כיום. כי לתרבות השוק והמסחר, בה הכסף י' ההצלחה החמרית הם ערכים עליונים, ובה פועלים גם יחסי האהבה לפי חוקי המקח והמיכר, אין סמל מובהק יותר מאשר האשה המוכרת אהבתה תמורת מזומנים. אהבתה של הזונה ל"מק" שלה, הסרסור ארתו היא מפרנסת, למרות העובדה שהיא מופגנת באמצעי התרבות הממוסחרת — מסירת הכסף, היא אולי האהבה האמיתית היחידה.

והנה בתוך עולם ממוסחר כזה, כפי ש' הוא משתקף במחזה בצורתו הקיצונית בי יותר, בחברת חלאת האדם שבפינאל הפארי-סאית, נולדת אהבה טהורה — אהבתם של אירמה היצאנית ונסטור הסטודנט. אירמה, נאמנה לזרחה, הופכת אותו למק שלה. אולם נסטור, באהבתו הכנה, מרגיש גם הוא בצורך לתת. וכך הוא מתחפש לאהב' הנותן — ללקוח זקן המשלם לאירמה כדי שתוכל לשלם לנסטור.

אולם בתרבות השוק אין אחיזה לאהבה שכזאת. בעל כרחו רוצח נסטור את דמותו השניה — אוסקר. הוא זוכה לחזור מהגלות והמאסר אל אירמה שלו רק כשמתגלה נסטור הנותן — זה המעניק לה את האמהות. פסכודימיקציות. זוהי אינה סאטירה גלויה, אולם מוסר ההשכל שלה, החבוי עמוק עמוק, הוא המעניק לאירמה להידוס מהות מיוחדת, שהפכה אותה לשלאגר.

הבימה, המופיעה הפעם רק כמפיק — שכן רוב השחקנים הראשיים אינם שייכים לקולקטיב — נעשה נסיון רציני, ראשון בארץ, להעלות מחזמר בעזרת כוחות מקר מיים, כשהתאורה והבימוי מועתקים מהצג' גה כפי שהוצגה בלונדון.

התוצאה, בהערכה מוחלטת לא יחסית, היא חיזורת ביותר, שכן הצופה יוצא בי הרגשה שההצגה נתנה לו רק מושג מה ניתן להציג במחזמר כזה. לדוגמא — קטעי המחולות: אין אלה מחולות הממלאים את הבמה בתנופה ומעניקים להצגה מימד נוסף, הם רק מרמזים שבקטעים מסוימים צריכים לבוא קטעי-מחול.

אולם מבחינת התנאים האובייקטיביים, הי' הצגה היא אולי המקסימום שניתן להפיק מהכוחות המזויים בארץ. עבודתו של הי' מעבד המוסיקאלי יצחק גרציאני, שהצליח לקחת שחקנים — שמעולם לא ניסו כוחם בזימרה — לגבש אותם לחבורה, המסוגלת לשיר בהרמוניה ובקצב. דבר שהוא כמעט מעשה ניסים.

דינה דורון כאירמה, מעצבת את הדמות בצורה מהוקצעת ומחושבת, שניכרת בה רמתה הגבוהה כשחקנית מקצועית. אולם למרות המתיקות שבה, אין היא הטיפוס הבימתי של הזונה, וחסרה בה אותה הקרנה של חום ולבביות המתבקשת מהדמות ש' במחזה. אריק איינשטיין כנסטור, מצטיין כזמר ומתחבב במשחקו הלא-איכפתי ההולם את סגנון המחזמר, אלא שדמותו אינה שונה מהדמות שהציג במערכוני החמאס.

שלמה בר-שביט בתפקיד הבראמן, המספר את התפתחות ההתרחשויות הבימתיות, הוא היחיד שמצא את המיזג הנכונה של קלילות בימתית, דרמטיות מעושה וציניות פיוסית המאפיינת את היצירה.

גם אם אינה מה שיכלה להיות, יש בי' אירמה לה דום הפרובינציאלית והפסכודי-מקצועית, כדי להחית בידור מהנה.

בראש בריא לשער חולה נוגח המקשר השבדי אריקסון את השער הי' באלט לעבר הכדור, מאוחר מדי מכדי לקלטו. מאחורי הנוגח נראה ראשון לרשת הישראלית, בדקה ה-10 של המשחק. הכדור מצא

שיתרחש, שפינה בהדרגה את מקומו למרי' רות ורוגו על חידלונה של הנבחרת הי' ישראלית.

הפלאטה השבדית הקרה, עליה הוגשו ארבעת שערי התבוסה הישראלית, הבריחה חלום ורוד. בדיוק לפני שנה גרמו שתי תבוסות דומות לנבחרת האיטלקית ולנבחרת הצעירה של אנגליה, להרגשת יאוש ומש' בר חמור בנבחרת הישראלית. משבר דומה, באמון הקהל ובמוראל השחקנים אסור ש' יבוא בעקבות התבוסה לשבדים. תבוסה זו העמידה את ישראל במקומה המדוייק בי' דירוג רמת הכדורגל העולמי.

בלי שגעוץ-גדלות ואשליות חסרות-שחר, לא יהיו משחקי הנבחרת הישראלית מפעל' פיס שחייבים לזכות בו תמיד. אם יוכלו כדורגלני ישראל לנצח נבחרות חלשות מהם, או שוות להם ברמה, עם סיכויים להפתעה במקרים נדירים — די בכך.

שני שחקנים אלה בלטו באפאטיות שלהם וביאושם והזכירו שני ילדים שמנעו מהם את הסוכריה-על-מקל שהובטחה להם. עובדה זו השפיעה יותר מכל על רמתה הירודה של הנבחרת הישראלית.

החלום שברה

כ אשר, בדקה העשירית של המשחק, פרץ הקיצוני השבדי הימני ברנדסון, כסופה אל עבר השער הישראלי. מסר את הכדור למקשר אריקסון שנגחו לשער — שררה במגרש דממה של בית-קברות. אפילו לא אחד מרכבות הצופים לא מצא לנכון למחוא כף לשבדים על מיבצעם היפה. כע' בור שתי דקות, עת הובקע השער השני, עבר בקהל לחש של השתוממות מהולה בי' אכזבה.

70 הדקות הבאות שחלפו ללא שערים, השאירו את הקהל במתח של ציפיה לגס

בכוון הכיור

לשער השבדי עומד הד' לוצ הישראלי ראובן יאנג כשהוא מקבל מסירה במצב נוח להבקעה מהמגן יאון (14). יאנג הצטיין במישחק.

את חחית הקהל מהמשחק, או אולי היו רבבות הצופים מוכנים להתענג על משחק הנבחרת השבדית.

אולם לא רק הצופים התנהגו כאילו רומו. נדמה היה שגם כדורגלני נבחרת ישראל — ששיחקה הפעם הרבה מתחת לרמתה במש' חקים הבינלאומיים הקודמים — ניהלו את קרבותיהם תחת רושם זה. האשליה שטופחה בעקבות תוצאותיהם של המשחקים האחרו' נימ שכאילו הזרמת הדם הצעיר והחדש לי' עורקי הנבחרת, יש בה יותר מאשר למלא את מקומם של הזקנים שפרשו, התנפצה עם שני השערים שהנחיתו השבדים בדקות ה-10 וה-12.

ואו, נראו הכדורגלנים הישראליים כעו' סים מאוד. הם דמו לאותה יפהפיה כפרית, המדת הכסר, המגיעה לתחרות יופי גדולה ושם מסתבר לה כי יש יפות ממנה, דבר המעורר את המתה. הם השיבו בהתנהגות של "ברוגו", "ברוגו" עם הכדור, "ברוגו" עם הרגליים, "ברוגו" עם הבטחון העצמי והשיקול הקר.

ביחוד בלטה בחלק זה של המשחק, המ' שן המחצית הראשונה אחרי הבקעת שני השערים, הרגשת הקיפוח של שני עמודי התווך של הנבחרת: נחום סטלמך ואברהם מצליל.

לא נורא! יבואו עוד! מרגיע הבלם הישראלי אמציה לבקוביץ בתנועת יד את השוער דני אלקיים כשזה מוציא מהשער את הכדור שקבע את השער הראשון. משמאל נראה הרץ גדעון טיש בתנועה של חוסר-אונים.